

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ.....	7
BİRİNCİ BASIYA ÖNSÖZ.....	9
İÇİNDEKİLER.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM

CEZA HUKUKUNA İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER

1. İDEOLOJİ, HUKUK DÜZENİ VE CEZA HUKUKU.....	21
2. CEZA HUKUKUNUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE GÜNÜMÜZ CEZA ADALETİ SİSTEMİNİN GENEL DEĞERLENDİRMESİ.....	24
2.1. Modern Öncesi Dönem.....	24
2.2. Modern Dönem.....	26
2.2.1. Genel Olarak.....	26
2.2.2. Modern Süreçte Kamusal Cezalandırmada Görülen Temel Değişimler.....	31
2.3. Günümüz Ceza Adaleti Sisteminin Genel Değerlendirmesi.....	36
3. HAKSIZLIK KAVRAMI.....	42
4. SUÇ VE CEZAİ YAPTIRIM KAVRAMLARI.....	45
5. HAKSIZLIK, HUKUKA AYKIRILIK VE SUÇ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	48
6. SUÇLA KORUNAN HUKUKİ MENFAAT (SUÇUN HUKUKİ KONUSU).....	49
7. SUÇTA VE CEZADA KANUNİLİK İLKESİ.....	51
7.1. Genel Olarak.....	51
7.2. Kanunilik İlkesinin Sonuçları.....	54
7.2.1. Suçun ve Cezanın Şekli Kaynağını Kanunun Oluşturması Zorunluluğu.....	54
7.2.2. Belirlilik İlkesi.....	54
7.2.3. Kıyas Yasağı.....	55
7.2.3.1. Yorum ve Kıyas Kavramları.....	55
7.2.3.2. Kıyas Yasağının Kapsamı.....	59
7.2.4. Geçmişe Yürüme Yasağı.....	60
7.2.4.1. Genel Olarak.....	60
5.2.4.1. Lehe Kanunun Geriye Yürümesi.....	62

İKİNCİ BÖLÜM
SUÇUN UNSURLARI

1. GENEL OLARAK.....	67
2. TİPİKLİK.....	70
2.1. Tipik Maddi Unsur.....	71
2.1.1. Fiil.....	72
2.1.1.1. Genel Olarak.....	72
2.1.1.2. Hareketin Şekli Bakımından Suç Türleri.....	76
2.1.1.3. Hareketin Tipiklikte Düzenlenişi Bakımından Suç Türleri.....	78
2.1.2. Netice.....	81
2.1.2.1. Genel Olarak.....	81
2.1.2.2. Netice Bakımından Suçlar.....	82
2.1.3. Nedensellik Bağı.....	85
2.1.4. Fail.....	91
2.1.4.1. Genel Olarak.....	91
2.1.4.2. Özgü Suçlar.....	92
2.1.4.3. Bizzat İşlenebilen Suçlar.....	93
2.1.5. Mağdur.....	93
2.1.6. Suçun Konusu.....	96
2.1.7. Nitelikli Haller.....	97
2.2. Tipik Manevi Unsur.....	101
2.2.1. Genel Olarak.....	101
2.2.2. Kast.....	106
2.2.2.1. Genel Olarak.....	106
2.2.2.2. Kastın Aranacağı Zaman.....	108
2.2.2.3. Kastın Varlığının Tespiti.....	111
2.2.2.4. Kast Kapsamında Bulunması Gereken Hususlar.....	114
2.2.2.5. İradilik Unsuru Bağlamında Kast Türleri.....	116
2.2.2.5.1. Genel olarak.....	116
2.2.2.5.2. Birinci Dereceden Doğrudan Kast.....	118
2.2.2.5.3. İkinci Dereceden Doğrudan Kast.....	125
2.2.2.5.4. Olası (Dolaylı) Kast.....	129
2.2.2.6. Özel Kast (Maksat, Saik).....	136
2.2.2.7. Kastı Ortadan Kaldıran Hata.....	140
2.2.2.7.1. Genel Olarak.....	140
2.2.2.7.2. Suçun Maddi Unsurlarında Hata.....	141
2.2.2.7.3. Suçun Nitelikli Hallerinde Hata.....	143

2.2.3. Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Suçlar (Kast ve Taksir Kombinasyonları)	145
2.2.3.1. Genel Olarak.....	145
2.2.3.2. Gerçek Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Suçlar (Kast-Taksir Kombinasyonu)	149
2.2.3.3. Gerçek Olmayan Neticesi Sebebiyle Ağırlaşan Suçlar (Kast-Kast ve Taksir-Taksir Kombinasyonları)	149
2.2.3.3.1. Kast-Kast Kombinasyonu	149
2.2.3.3.2. Taksir-Taksir Kombinasyonu	154
3. HUKUKA AYKIRILIK	155
3.1. Genel Olarak.....	155
3.2. Hukuka Uygunluk Sebeplerinin Genel Yapısı.....	157
3.3. Hukuka Uygunluk Sebepleri	160
3.3.1. Kanun Hükmünün Yerine Getirilmesi.....	160
3.3.2. Meşru Savunma	161
3.3.2.1. Genel Olarak.....	161
3.3.2.2. Meşru Savunmanın Koşulları	162
3.3.2.3. Önleyici Meşru Savunma (Offendicula)	167
3.3.3. Hakkın İcrası	168
3.3.4. İlgilinin Rızası.....	169
3.3.4.1. Genel Olarak.....	169
3.3.4.2. Tipikliği Kaldıran Rıza	169
3.3.4.3. İlgilinin Rızasının Koşulları	170
3.3.4.4. Varsayılan Rıza	173
3.4. Hukuka Uygunluk Sebeplerinde Sınırın Aşılması ve Bu Sebeplerde Hata	174

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KUSURLULUK

1. GENEL OLARAK.....	175
2. KUSUR YETENEĞİ.....	178
2.1. Genel Olarak.....	178
2.2. Algılama Yeteneği.....	180
2.3. İrade Yeteneği	180
2.4. Kusur Yeteneğini Etkileyen Haller	181
2.4.1. Genel Olarak	181
2.4.2. Yaş Küçüklüğü	182
2.4.3. Akıl Hastalığı.....	186
2.4.4. Sağır ve Dilsizlik	189

3. KUSURLULUĞU ETKİLEYEN HALLER	190
3.1. Genel Olarak	190
3.2. Bağlayıcı Emrin İfası	192
3.3. Zorunluluk Hali.....	195
3.3.1. Genel Olarak.....	195
3.3.2. Zorunluluk Halinin Şartları	197
3.4. Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Nedenlerde Sınırın Aşılması.....	200
3.4.1. Genel Olarak	200
3.4.2. Sınırın Aşılmasının Şartları	202
3.4.3. Meşru Savunmada Sınırın Mazur Görülebilecek Heyecan, Korku veya Telaş Nedeniyle Aşılması.....	204
3.4.4. Ceza Sorumluluğunu Kaldıran Nedenlerde Sınırın Aşılmasının Sonuçları.....	205
3.5. Cebir veya Tehdit	205
3.6. Haksız Tahrik	208
3.6.1. Genel Olarak	208
3.6.2. Haksız Tahrikin Şartları	210
3.6.3. Haksız Tahrike İlişkin Önem Arzeden Bazı Hususlar	215
3.6.3.1. Genel Olarak	215
3.6.3.2. Tasarlama ve Haksız Tahrik	215
3.6.3.3. Haksız Tahrik ve Töre-Kan Gütme Saikleri	216
3.6.3.4. Haksız Tahrik ve Sapma.....	216
3.7. Kusurluluğu Etkileyen Hata	217
3.7.1. Genel Olarak	217
3.7.2. Ceza Sorumluluğunu Kaldıran veya Azaltan Nedenlerde Hata	219
3.7.3. Fiilin Haksızlık İçeriği Konusunda Hata (Haksızlık Yanılgısı)	222
3.8. Geçici Nedenler, Alkol ve Uyuşturucu Etkisinde Olma	224

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

CEZALANDIRILABİLİRLİĞİN DİĞER KOŞULLARI

1. OBJEKTİF CEZALANDIRILABİLİRLİK ŞARTININ GERÇEKLEŞMİŞ OLMASI	227
2. ŞAHSİ CEZASIZLIK SEBEBİNİN BULUNMAMASI	230
3. CEZAYI KALDIRAN ŞAHSİ SEBEBİN BULUNMAMASI.....	231
3.1. Genel Olarak	231
3.2. Etkin Pişmanlık.....	232

BEŞİNCİ BÖLÜM SUÇUN ÖZEL BELİRİŞ BİÇİMLERİ

1. GENEL OLARAK.....	235
2. TEŞEBBÜS.....	235
2.1. Genel Olarak.....	235
2.2. Teşebbüsün Şartları.....	238
2.2.1. Kasıtlı Bir Suçun Söz Konusu Olması.....	238
2.2.2. Suçun İcra Hareketlerine Doğrudan Başlanmış Olmalıdır	239
2.2.3. İcra Hareketleri Elverişli Olmalıdır.....	241
2.2.3.1. Genel Olarak.....	241
2.2.3.2. İşlenemez Suç.....	241
2.2.4. Failin Elinde Olmayan Nedenlerle İcra Hareketleri Tamamlanamamalı veya Netice Meydana Getirilememelidir	244
2.3. Gönüllü Vazgeçme.....	245
2.3.1. Genel Olarak	245
2.3.2. Gönüllü Vazgeçmenin Koşulları.....	247
2.3.2.1. İcra Hareketlerine Başlanmış Olmalıdır	247
2.3.2.2. Fail İcra Hareketlerinden Gönüllü Vazgeçmeli yahut Suçun Tamamlanmasını ya da Neticenin Gerçekleşmesini Kendi Çabalarıyla Engellemelidir	248
2.3.3. Gönüllü Vazgeçmenin Sonucu.....	249
4. İŞTİRAK	250
4.1. Genel Olarak.....	250
4.2. Çok Failli Suçlar (Zorunlu İştirak)	251
4.2.1. Genel Olarak	251
4.2.2. İştirak Halinde İşlenen Suçun Örgütlü Suçluluktan Farkı.....	252
4.3. Faillik	253
4.3.1. Genel Olarak	253
4.3.2. Tek Başına Faillik	254
4.3.3. Müşterek Faillik.....	254
4.3.3.1. Genel Olarak.....	254
4.3.3.2. Müşterek Failliğin Koşulları	255
4.3.4. Yan Yana Faillik.....	257
4.3.5. Dolaylı Faillik	258
4.3.5.1. Genel Olarak.....	258
4.3.5.2. Kusur Yeteneği Olmayanı Kullanmak Suretiyle Dolaylı Faillik.....	259
4.3.5.3. Hataya Düşürmek Suretiyle Dolaylı Faillik	260
4.3.5.4. Cebir ve Tehdit Kullanmak Suretiyle Dolaylı Faillik.....	261

4.3.5.5. Örgüt Hiyerarşisini Kullanmak Suretiyle Dolaylı Faillik	261
4.3.5.6. Bağlayıcı Emir Yetkisinden Faydalanmak Suretiyle Dolaylı Faillik	264
4.4. Şeriklik.....	265
4.4.1. Genel Olarak	265
4.4.2. Bağlılık Kuralı	265
4.4.3. Azmettirme	267
4.4.4. Yardım Etme	269
4.4.4.1. Genel Olarak	269
4.4.4.2. Yardım Etme Türleri	270
4.5. Birden Fazla İştirak Türüyle Tek Bir Suçun İcrasına Katılma Durumunda Cezai Sorumluluğun Belirlenmesi	272
4.6. Özgü Suçlarda İştirak	273
4.7. İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Nitelikli Hallerden Sorumluluk.....	274
4.8. Netice Sebebiyle Ağırlaşmış Suçlarda İştirak	276
4.9. İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Gönüllü Vazgeçme	276
5. İÇTİMA	278
5.1. Genel Olarak	278
5.2. Fiilin Tekliği ve Çokluğu.....	279
5.3. Özel Normun Önceliği İlkesi.....	280
5.4. Bileşik (Mürekkep) Suç.....	281
5.5. Zincirleme Suç.....	284
5.5.1. Genel Olarak	284
5.5.2. Suçların Tek Suç İşleme Kararının İcrası Kapsamında İşlenmesi.....	286
5.5.3. Suçun Birden Fazla Kez İşlenmesi	288
5.5.4. Suçların Değişik Zamanlarda İşlenmesi.....	288
5.5.4. Suçların Aynı Kişiyeye Karşı İşlenmesi	290
5.5.5. İşlenen Suçların Aynı Suç Olması	290
5.5.6. Zincirleme Suçta Cezanın Belirlenmesi	291
5.5.7. Zincirleme Suç Hükümlerinin Uygulanamayacağı Suçlar	292
5.6. Fikri İçtima	293
5.6.1. Genel Olarak	293
5.6.2. Farklı Nev'iden Fikri İçtima	294
5.6.3. Aynı Nev'iden Fikri İçtima.....	296
6. TAKSİRLE İŞLENEN SUÇLAR.....	298
6.1. Genel Olarak	298
6.2. Taksir ve İhmal Kavramlarının Farklılığının Belirlenmesi.....	301

6.3. Taksirli Suçlar İçin Önşart: Açık Kanuni Düzenleme Bulunması Zorunluluğu	302
6.4. Taksirli Suçun Unsurları	303
6.4.1. Tipiklik	303
6.4.1.1. Genel Olarak.....	303
6.4.1.2. Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırı İradi Davranış.....	305
6.4.2. Hukuka Aykırılık.....	306
6.4. Taksirli Suçlarda Kusurluluk ve Cezalandırılabilirliğin Diğer Koşulları.....	306
6.5. Taksir Türleri	308
6.5.1. Genel Olarak	308
6.5.2. Bilinçli Taksirin Olası Kasttan Farkı.....	310
6.6. Taksirle İşlenen Suçlarda Şahsi Cezasızlık ve İndirim Sebebi.....	312
7. İHMALİ SUÇLAR	314

ALTINCI BÖLÜM YAPTIRIM TEORİSİ

1. GENEL OLARAK.....	319
2. CEZALAR	323
2.1. Ceza Kavramı	323
2.2. Cezanın Amacı	324
2.3. Cezanın Özellikleri	326
2.4. TCK'da Yer Alan Ceza Türleri	330
2.4.1. Genel Olarak	330
2.4.2. Hapis Cezası	331
2.4.2.1. Genel olarak	331
2.4.2.2. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası	331
2.4.2.3. Müebbet hapis cezası.....	333
2.4.2.4. Süreli hapis cezası.....	333
2.4.3. Adli Para Cezası	335
2.5. Yan Cezalar ve Yasaklı (Memnu) Hakların İadesi	337
2.5.1. Genel Olarak	337
2.5.1. Yasaklı (Memnu) Hakların İadesi	339
2.6. Hapis Cezasına Alternatif Cezai Yaptırımlar ve Hapis Cezasının Ertelenmesi	340
2.6.1. Genel Olarak	340
2.6.2. Hapis Cezasına Alternatif Cezai Yaptırımlar (Seçenek Yaptırımlar)	341
2.6.3. Hapis Cezasının Ertelenmesi	347

3. GÜVENLİK TEDBİRLERİ	350
3.1. Genel Olarak	350
3.2. Belli Hakları Kullanmaktan Yoksun Bırakılma (TCK m.53)	351
3.3. Müsadere	354
3.3.1. Genel Olarak	354
3.3.2. Eşya Müsaderesi (TCK m.54)	355
3.3.3. Kazanç Müsaderesi (TCK m.55)	358
3.4. Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK m.56)	359
3.5. Akıl Hastalarına Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK m.57)	361
3.6. Madde Bağımlısı Kişilere Özgü Güvenlik Tedbiri (TCK m.57/7)	362
3.7. Mükerrirlere ve Diğer Özel Tehlikeli Suçlulara Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK m.58; CGTİHK m.108)	363
3.7.1. Genel Olarak	363
3.7.2. Tekerrürün Uygulanma Koşulları	363
3.7.3. Tekerrürün Sonuçları	366
3.7.4. Özel Tehlikeli Suçlular	367
3.8. Sınır Dışı Edilme (TCK m.59)	367
3.9. Tüzel Kişilere Özgü Güvenlik Tedbirleri (TCK m.60)	368
4. CEZANIN BELİRLENMESİ VE BİREYSELLEŞTİRİLMESİ	370
4.1. Genel Olarak	370
4.2. Cezanın Hesaplanması	371
4.2.1. Hapis Cezasının Hesaplanması	371
4.2.2. Hapis Cezasının Hesaplanmasında Süreler	378
4.2.3. Adli Para Cezasının Hesaplanması	378
4.3. Takdiri İndirim Nedenleri	380
4.4. Mahsup	381
4.5. Mahkum Olunan Cezanın Hesaplanması Uygulamaları	384
5. DAVA VE CEZAYI DÜŞÜREN NEDENLER	385
5.1. Genel Olarak	385
5.2. Sanığın veya Hükümlünün Ölümü	386
5.3. Af	387
5.3.1. Genel Olarak	387
5.3.2. Genel Af	389
5.3.3. Özel Af	390
5.4. Zamaşımı	391
5.4.1. Genel Olarak	391
5.4.2. Dava Zamaşımı	392
5.4.2.1. Genel Olarak	392
5.4.2.2. Dava Zamaşımını Durduran ve Kesen Haller	395

5.4.3. Ceza Zamanaşımı.....	398
5.4.3.1. Genel Olarak.....	398
5.4.3.2. Ceza Zamanaşımını Durduran ve Kesen Haller	400
5.5. Şikayetten Vazgeçme	402
5.5.1. Genel Olarak	402
5.5.2. Şikayet Süresi	404
5.5.3. Şikayetin Sirayeti	405
5.5.4. Şikayetten Feragat ve Vazgeçme	406
5.5.5. Şikayet Usulü.....	407
5.6. Önödeme.....	408
5.6.1. Genel Olarak	408
5.6.2. Önödeme Suçları	409
5.6.3. Önödeme Teklifi ve Usulü	412
6. KOŞULLU SALIVERİLME VE DENETİMLİ SERBESTLİK TEDBİRİ	
UYGULANMASI SURETİYLE CEZANIN İNFAZI	414
6.1. Genel Olarak.....	414
6.2. Koşullu Saliverilme	414
6.2.1. Genel Olarak	414
6.2.2. Koşullu Saliverilme Kararı Verilebilmesinin Koşulları	421
6.2.2.1. Genel Olarak.....	421
6.2.2.2. Cezanın Belirli Bir Miktarının İnfaz Kurumunda Çekilmiş Olması	421
6.2.2.3. Hükümlünün İyi Halli Olması	426
6.2.3. Koşullu Saliverilmeden Faydalanamayacak Olanlar	433
6.3. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanması Suretiyle Cezanın İnfazı	435
6.3.1. Genel Olarak	435
6.3.2. Denetimli Serbestlik Tedbiri Uygulanması Suretiyle Cezanın İnfazına Karar Verilebilmesinin Koşulları.....	441
6.3.2.1. Genel Olarak.....	441
6.3.2.2. Belirli İnfaz Kurumlarında Bulunuyor Olmak	442
6.3.2.3. Koşullu Saliverilmesine Bir Yıl veya Daha Az Süresi Kalmış Olmak	445
6.3.2.4. İyi Halli Olmak.....	448
6.3.2.5. Ceza İnfaz Kurumunda Belirli Bir Süreyi Geçirmiş Olmak	449
6.3.3. Denetimli Serbestlik Uygulanması Suretiyle Cezanın İnfazından Faydalanamayacak Olanlar.....	449
6.4. Koşullu Saliverilme ve Denetimli Serbestlikte Süre Hesaplama Uygulamaları	450

YEDİNCİ BÖLÜM
CEZA KANUNUNUN YER VE KİŞİ BAKIMINDAN
UYGULAMA ALANI VE SUÇLULARIN İADESİ

1. GENEL OLARAK	455
2. CEZA KANUNUNUN YER BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI	455
2.1. Genel Olarak	455
2.2. Mülkîlik (Ülkesellik) İlkesi.....	456
2.2.1. Genel Olarak	456
2.2.2. Mülkîlik İlkesinin Sonucu Olarak Türkiye’de Yeniden Yargılama Yapılması	460
2.3. Şahsîlik (Kişiselîlik) İlkesi	460
2.4. Koruma ve Evrensellik İlkeleri	462
2.5. Yabancı Devlette Bazı İşlemler Nedeniyle Geçirilen Sürelerin Mahsubu	465
2.6. Yabancı Devlette Verilen Mahkûmiyet Dolayısıyla Ortaya Çıkan Hak Yoksunlukları.....	466
2.7. Yabancı Devlet Kanununun Göz Önünde Bulundurulacağı Haller	466
3. CEZA KANUNUNUN KİŞİ BAKIMINDAN UYGULAMA ALANI	467
3.1. Genel Olarak	467
3.2. Kişi Bakımından Uygulanmanın İstisnaları	468
3.2.1. Diplomatîk Temsilciler Bakımından Söz Konusu Olan İstisnalar	468
3.2.2. NATO Statüsü Kapsamındaki Yabancı Askerler Bakımından Söz Konusu Olan İstisnalar.....	470
4. SUÇLULARIN İADESİ	471
4.1. Genel Olarak	471
4.2. Türkiye’nin Suçluları İadesi	472
4.2.1. Genel Olarak	472
4.2.2. Fiile İlişkin Koşullar	472
4.2.3. Faile İlişkin Koşullar	475
4.2.4. Birden Fazla İade Talebinin Değerlendirilmesi	476
4.2.5. İade Usulü.....	477
4.3. Türkiye’ye Suçluların İadesi	478
4.4. İadede İhtîsas Prensibi	479
KAYNAKÇA	481